

**CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
ODJELJENJE ZA BANKARSTVO
SLUŽBA FRONT OFFICE**

Sarajevo, 08.06.2020. godine

TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANCIJSKIM TRŽIŠTIMA
01.06.2020.- 05.06.2020.

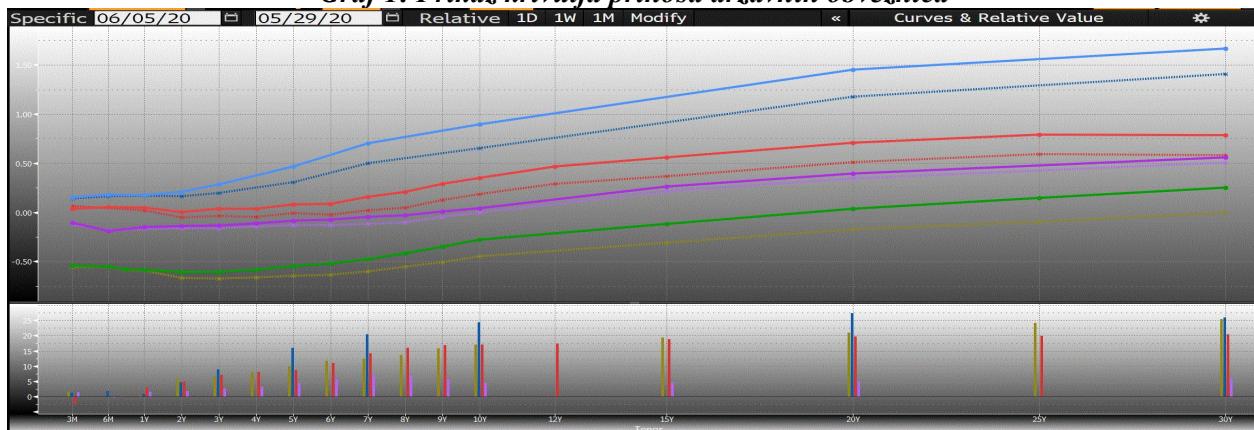
Tablica 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona		SAD		Velika Britanija		Japan	
	29.5.20	- 5.6.20	29.5.20	- 5.6.20	29.5.20	- 5.6.20	29.5.20	- 5.6.20
2 godine	-0,66	- -0,60 ↗	0,16	- 0,21 ↗	-0,04	- 0,01 ↗	-0,15	- -0,13 ↗
5 godina	-0,64	- -0,54 ↗	0,30	- 0,46 ↗	-0,01	- 0,08 ↗	-0,13	- -0,08 ↗
10 godina	-0,45	- -0,28 ↗	0,65	- 0,90 ↗	0,18	- 0,35 ↗	0,01	- 0,05 ↗

Tablica 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi	
	29.5.20	- 5.6.20
3 mjeseca	-0,521	- -0,512 ↗
6 mjeseci	-0,553	- -0,553 ➔
1 godina	-0,569	- -0,565 ↗

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zeleni), SAD (plavi), Velike Britanije (crveni) i Japana (ljubičasta) za razdoblja od 3 mjeseca do 30 godina na dne 29.05.2020. godine (pone linije) i 05.06.2020. godine (ispredane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Prinosi sigurnijih obveznica eurozone su povećani u odnosu na prethodni tjedan, a rast je osobito bio izražen kod obveznica dužeg roka dospijeća. Prinosi njemačkih desetogodišnjih obveznica su zabilježili rast od 17 baznih bodova, te su povećani na -0,277%, što je najveća razina zabilježena od 25. ožujka. S druge strane, prinosi italijanskih obveznica su bilježili smanjenje između 6 i 17 baznih bodova, a najveće promjene zabilježeli su prinosi obveznica kraćeg i srednjeg roka dospijeća. Na ovakva kretanja u promatranom razdoblju utjecaj su imali rast optimizma tržišnih sudionika zbog povećanja stimulativnih mera i pozitivnih ekonomskih signala, odluka ECB da poveća iznos stimulativnih mera, a krajem tjedna i objavljanje znatno boljih od očekivanih podataka s tržišta rada u SAD. ECB je na sjednici prošlog tjedna zadržala sve glavne kamatne stope nepromijenjene, što je bilo i očekivano. Istodobno, **iznos hitnog programa kupovina obveznica (PEPP)** povećan je za dodatnih **600 milijardi EUR**, a što je više u odnosu na očekivano povećanje (**500 milijardi EUR**) te je razdoblje trajanja ovog programa produženo najmanje do lipnja 2021. godine (ranije očekivano do ožujka). S ovim povećanjem ukupan iznos navedenog programa je **1,35 bilijuna EUR**. ECB je prvi put objavila podatke o kupovinama obveznica obavljenim unutar PEPP programa, a prema kojima je u razdoblju travanj-svibanj

izvršila kupovine obveznica u vrijednosti 235 milijardi EUR. Fokus kupovina je bio na korporativnim obveznicama i obveznicama javnog sektora, s ograničenim devijacijama u odnosu na kapitalni ključ pojedinačnih članica. Primjetna je i prilična podrška članicama koje su najviše pogodjene pandemijom, kao što su Italija i Španjolska.

ECB je objavila najnovije prognoze prema kojima je vidljiv oštar pad očekivanja vezano za gospodarski rast. Prema baznom scenariju, ECB očekuje da će **GDP eurozone u tekućoj godini zabilježiti pad od 8,7%, dok se oporavak na 5,2% očekuje u 2021. godini te dodatni rast GDP-a od 3,2% u 2022. godini**. Predsjednica Lagarde je ovom prilikom istaknula da je brzina i jačina oporavka i dalje veoma neizvjesna. **Prognoze za inflaciju u eurozoni, također prema baznom scenariju, su da će ista biti smanjena ove godine na razinu od 0,3%, a da će oporavak uslijediti u 2021. godini na razinu od 0,8%, a u 2022. godini na 1,3%, što ukazuje na to da će i dalje biti prilično ispod ciljane razine od oko 2%**. Ministar financija Francuske Le Maire je izjavio da će ekonomija ove zemlje zabilježiti kontrakciju od 11% u ovoj godini, što bi bio veći pad u odnosu na prethodne prognoze od 8%. Istodobno, ministar je odbacio mogućnost povećanja poreza kao mjeru za otplate dugovanja. Austrija je udvostručila plan zaduživanja za 2020. godinu na oko 60 milijardi EUR, što predstavlja najveći iznos ikada zabilježen. Također, očekuje se da ministar financija Njemačke Sholz do polovice ovog mjeseca prezentira drugi dopunski proračun od oko 30 milijardi EUR, koji je potreban za financiranje stimulativnog paketa u 2020. godini, jer je od prvog proračuna sada dostupno samo 60 milijardi EUR. Deutsche Bundesbank je objavila prognoze prema kojima se očekuje da će GDP Njemačke u ovoj godini zabilježiti pad od 7,1%, a da će oporavak uslijediti u naredne dvije godine, kada se očekuje rast od 3,2% i 3,8%, respektivno. Središnja banka Italije, također, očekuje značajan pad GDP-a Italije ove godine, između 9,2% i 13,1% (različiti scenariji podrazumijevaju različite ishode krize uslijed stupnja prisutnosti pandemije), dok se u narednoj godini očekuje blagi oporavak, odnosno rast GDP-a od 4,8%.

Tablica 3: Kretanje ekonomskih pokazatelja za eurozonu

Red.br.	Ekonomski pokazatelji	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	PMI indeks prerađivačkog sektora – EZ (final.)	SVIBANJ	39,5	39,4
2.	Stopa nezaposlenosti – EZ	TRAVANJ	8,2%	7,3%
3.	Stopa nezaposlenosti – Njemačka	SVIBANJ	6,2%	6,3%
4.	Promjena broja nezaposlenih – Španjolska (u '000)	SVIBANJ	232	26,6
5.	Stopa nezaposlenosti – Italija (prelim.)	TRAVANJ	9,3%	6,3%
6.	Stopa nezaposlenosti – Belgija	TRAVANJ	-	5,6%
7.	PMI kompozitni indeks – EZ (final.)	SVIBANJ	30,5	31,9
8.	Proizvodjačke cijene – EZ (G/G)	TRAVANJ	-4,2%	-4,5%
9.	Maloprodaja – EZ (G/G)	TRAVANJ	-20,6%	-19,6%
10.	Maloprodaja – Italija (G/G)	TRAVANJ	-	-26,3%
11.	Tvorničke porudžbine – Njemačka (G/G)	TRAVANJ	-29,7%	-36,6%
12.	Industrijska proizvodnja – Španjolska (G/G)	TRAVANJ	-	-33,6%
13.	GDP – Irska (tromjesečno)	I tromjeseče	-	1,2%
				1,7%

SAD

Gradovi u SAD se bore s nemirima koji su rezultat građanskih protesta. Predsjednik Trump je upozorio vlade država SAD da ozbiljnije pristupe pitanju rješavanja protesta, nazivajući ih slabima, te je istaknuo da će „snažno“ djelovati na smirivanje nemira u Vašingtonu. U tom kontekstu Trump je dodao da se „neredi završavaju i da okončava bezakonje“.

Illinois je prva država u SAD koja je pozajmila 1,2 milijarde dolara od Fed-a s ciljem prevazilaženja krize izazvane COVID-19. Program kreditiranja koje je Fed uveo za pomoć lokalnih zajednica podrazumijeva prodaju jednogodišnjih obveznica. Zaduživanje će značiti održavanje likvidnosti i pokriće procijenjenih 1 milijardu prihoda koji kasne, s obzirom na to da je odgođena prijava poreza na dohodak sa 15. travnja na 15. srpnja. Fed je priopćio da će omogućiti guvernerima država da odrede tranzitne agencije, zračne luke, komunalne i druge institucije koje mogu da pozajmljuju sredstva kroz program likvidnosti općina, s obzirom na to da Fed nastoji da ublaži ekonomsko usporenje. Guverneri će moći da imenuju dva emitenta u njihovim državama koji imaju najlošije prihode, a čiji se prihodi ostvaruju uglavnom iz tzv. vladinih

aktivnosti, navedeno je u priopćenju Feda.

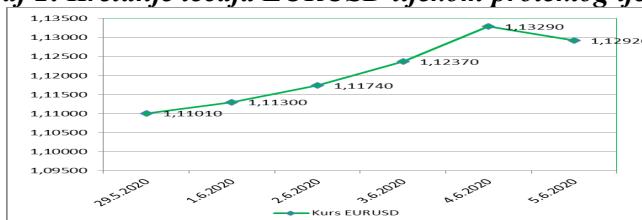
Posljednje ankete javnog mijenja daju prednost kandidatu Joeu Bidenu između 4% i 10% vodstva na narednim predsjedničkim izborima. Komitet za oružane usluge (House Armed Services Committee) je zatražio od visokih dužnosnika Pentagona da svjedoče narednog tjedna o vojnoj uključenosti u policijske pretrese u SAD. Američki predstavnik za trgovinu Lighthizer je izjavio da je predsjednik Trump zabrinut oko toga da su mnogi trgovinski partneri SAD usvojili porezne šeme koje su usmjerene ka nepravednom postupanju prema SAD kompanijama. SAD istražuje digitalne poreze koje su pojedine zemlje poput Velike Britanije, Italije i Brazila uvele ili razmatraju da uvedu. Lighthizer je istaknuo da je to korak koji bi mogao da vodi ka novim kaznenim carinama, što bi moglo povećati i trgovinske tenzije.

Tablica 4: Kretanje ekonomskih pokazatelja za SAD

Red. br.	Ekonomski pokazatelji	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	PMI prerađivački sektor F	SVIBANJ	40,0	39,8
2.	ISM prerađivački sektor	TRAVANJ	43,8	43,1
3.	MBA broj aplikacija za hipotekarne kredite	29. svibnja	-	-3,9% 2,7%
4.	ADP promjena broja zaposlenih	SVIBANJ	-9.000.000	-2.760.000 -19.557.000
5.	PMI uslužni sektor F	SVIBANJ	37,3	37,5
6.	Tvorničke porudžbine	TRAVANJ	-13,4%	-13,0% -11,0%
7.	Inicijalni zahtjev nezaposlenih za pomoć	30. svibnja	1.833.000	1.877.000 2.126.000
8.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih za pomoć	23. svibnja	20.000.000	21.487.000 20.838.000
9.	Promjena zaposlenih u nefarmerskom sektoru	SVIBANJ	-7.500.000	2.509.000 20.687.000
10.	Stopa nezaposlenosti	SVIBANJ	19%	13,3% 14,7%

USD je deprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURUSD zabilježio rast s razine od 1,11010 na razinu od 1,12920.

Graf 2: Kretanje tečaja EURUSD tijekom proteklog tjedna

VELIKA BRITANIJA

Interni dokument Europskog parlamenta, koji je sačinjen od strane grupe za koordinaciju Parlamenta Velike Britanije, navodi da EU nije pravno obvezujuća da garantira Velikoj Britaniji prava ili trgovinske preferencije koje su ranije dogovorene s trećim zemljama. Također, u ovom dokumentu se navodi da EU ima suverenost i pravo da predlaže obveze koje su u njenom interesu. Glasnogovornik Velike Britanije je izjavio da očekuje da će naredna runda pregovora koja slijedi između Velike Britanije i EU održati ovaj proces prema planu, uoči sastanka na visokoj razini koji se održava krajem ovog mjeseca, ali je, u svakom slučaju, jasno da EU treba da promijeni svoje stavove ukoliko se želi postići sporazum. Također, on je dodao da Velika Britanija neće prihvati da se odrekne svih prava koja uživa kao neovisna država.

Trgovinsko tijelo u Velikoj Britaniji, Make UK, smatra da Vlada Velike Britanije treba da osigura izravnu podršku strateškom prerađivačkom sektoru i kompanijama, posebno u zrakoplovstvu, automobilskom sektoru i proizvodnji čelika, kako bi ovim industrijama pomogli u prevazilaženju krize izazvane pandemijom.

BoE će od banaka prikupiti više informacija o njihovim vjerovatnjim gubicima koji su došli pod utjecajem pandemije, izjavio je viceguverner Woods. Nadzorno tijelo za prudencionu regulativu će prikupiti podatke od banaka za drugo tromjeseće kako bi se uporedili iznosi gubitaka s onima koji su modelirani u prošlom mjesecu. Ovakve informacije će omogućiti identifikaciju značajnih odstupanja, kao i procjenu potrebnog kapitala u budućnosti, smatra Woods.

Glavni pregovarač EU za Brexit Barnier je optužio Veliku Britaniju da odustaje od obveza koje je preuzeila kada je napustila EU blok, dok je ranije upozorio da pregovori o budućim odnosima nisu

napredovali. S druge strane, pregovarač ispred Velike Britanije Frost je bio pozitivniji, te je istaknuo da iako je napredak ograničen, pregovori su bili pozitivni te da „i dalje ostajemo posvećeni uspješnom ishodu“.

Tablica 5: Kretanje ekonomskih pokazatelja za UK

Red. br.	Ekonomski pokazatelji	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Nationwide cijene kuća (G/G)	SVIBANJ	2,8%	1,8%
2.	Neto potrošački krediti (u mlrd GBP)	TRAVANJ	-4,5	-7,4
3.	Broj odobrenih hipotekarnih kredita	TRAVANJ	24.000	15.800
4.	PMI uslužni sektor F	SVIBANJ	28,0	29,0
5.	PMI kompozitni indeks F	SVIBANJ	29,1	30,0
6.	PMI građevinski sektor	SVIBANJ	29,4	28,9
7.	Gfk povjerenje potrošača F	SVIBANJ	-34	-36

Tijekom proteklog tjedna GBP je aprecirala u odnosu na EUR, kao i u odnosu na USD. Tečaj EURGBP je zabilježio pad s razine od 0,89948 na razinu od 0,89130, dok je tečaj GBPUSD povećan s razine od 1,2343 na razinu od 1,2668.

JAPAN

Novac u optjecaju japanske ekonomije je u svibnju dostigao vrijednost od 5 bilijuna JPY, što je već drugi mjesec da ovaj pokazatelj bilježi rekordno visoku razinu, a što je posljedica ubrzgavanja novca od strane BoJ, koja za cilj ima ublažavanje negativnih učinaka pandemije. Analitičari očekuju da BoJ nastavi sa širenjem svoje bilance putem većeg broja programa kreditiranja komercijalnih banaka, a sve s ciljem povećanja kredita prema kompanijama koje se suočavaju s manjkom gotovinskih sredstava. Prema određenim izvorima BoJ će ovog mjeseca vjerojatno zadržati nepromijenjenim prognoze koje ukazuju na postupni oporavak ekonomije u kasnijem dijelu tekuće godine. Ovakva očekivanja bi mogla utjecati na to da tržišta očekuju da BoJ odustane od suvišnih monetarnih mjeru na sjednici koja se održava sljedećeg tjedna, a nakon što je u posljednjih nekoliko mjeseci već uveden niz stimulativnih mjeru od strane BoJ i Vlade. Financijski regulatori u Japanu su, prvi put, upozorili japanske banke o riziku investiranja u sekjuritizirane korporativne kredite izvan zemlje, koje su upale u probleme zbog niza bankrotstava u SAD. Prema izvješćima BoJ i Agencije za financijske usluge, japanske banke drže skoro 20% od 750 milijardi USD, koliko iznosi korporativni dug upakovani u obveznice na globalnom tržištu, a što je prilično visok udio uzimajući u obzir da ove obveznice nisu emitirane na tržištu Japana.

Južna Koreja je najavila da planira da ponovo pokrene žalbu prema WHO po osnovi ograničenja izvoza tri ključna industrijska materijala, a nakon što je u studenom prošle godine ovaj zahtjev povučen kada su nastavljeni pregovori s Japanom.

Tablica 6: Kretanje ekonomskih pokazatelja za Japan

Red. br.	Ekonomski pokazatelji	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	PMI indeks prerađivačkog sektora (final.)	SVIBANJ	-	38,4
2.	Kapitalna potrošnja (G/G)	I tromjesečje	-5,0%	4,3%
3.	Prodaja automobila (G/G)	SVIBANJ	-	-40,2%
4.	Monetarna baza (G/G)	SVIBANJ	-	3,9%
5.	Zvanične rezerve (u bilijunima USD)	SVIBANJ	-	1,378
6.	PMI kompozitni indeks (final.)	SVIBANJ	27,4	27,8
7.	Koincidirajući indeks (prelim.)	TRAVANJ	82,7	81,5
8.	Vodeći indeks (prelim.)	TRAVANJ	76,3	76,2
9.	Potrošnja stanovništva (G/G)	TRAVANJ	-12,8%	-11,1%

JPY je tijekom proteklog tjedna deprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURJPY zabilježio rast s razine od 119,77 na razinu od 123,71. JPY je deprecirao i u odnosu na USD, te je tečaj USDJPY zabilježio rast s razine od 107,83 na razinu od 109,59.

NAFTA I ZLATO

Na otvaranju njujorške burze u utorak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 35,49 USD (31,97 EUR).

Tijekom proteklog tjedna cijena nafte je bilježila rast uglavnom pod utjecajem očekivanja da će članice OPEC+ sklopiti sporazum o produženju smanjenja obujma proizvodnje. Početkom tjedna su se pojavile vijesti da su Rusija i OPEC blizu postizanja sporazuma, što je dovelo do blagog rasta cijene nafte. Ovaj rast nije bio izražen zbog tenzija u odnosima SAD i Kine koje su imale negativne učinke na cijenu ovog energenta.

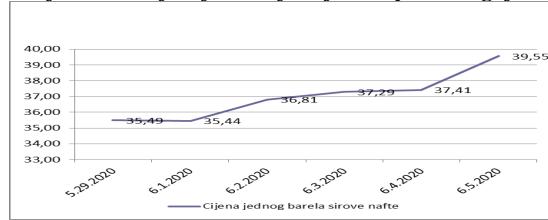
Pojedini izvori su naveli da lideri OPEC+ žele da kompanije koje posluju u pojedinim zemljama, uključujući Irak i Nigeriju, implementiraju u potpunosti planove smanjenja obujma proizvodnje, nakon što su se pojavile informacije da se neke zemlje ne pridržavaju plana.

Sredinom tjedna su se pojavile informacije koje je prenio i Financial Times da su države postigle preliminarni sporazum o produženju postojećeg rekordnog smanjenja obujma proizvodnje ovog energenta, što je oko 10% globalnog outputa, za još jedan mjesec.

Sastanak proizvođača nafte je održan u subotu, te su OPEC i Rusija sklopile sporazum o produženju smanjenja obujma proizvodnje za narednih mjesec dana, što je i utjecalo na rast cijene nafte ka razini od 40 dolara po barelu. Riad i Moskva su sklopili sporazum kojim će na dnevnoj razini obujam proizvodnje biti smanjen za 10 milijuna barela dnevno, te su i druge strane pozvali na veću suradnju vezano za smanjenje obujma proizvodnje nafte.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 39,55 USD (35,02 EUR). Na tjednoj razini cijena nafte je povećana za 11,44%.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tijekom proteklog tjedna

Pripremili:

Služba Front Office

Odjeljenje za bankarstvo

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je utemeljen na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantirati njihovu točnost i ne snosi odgovornost za izravnu ili neizravnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na temelju njih.

Na otvaranju londonske burze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.730,27 USD (1.558,66 EUR). Tijekom proteklog tjedna cijena zlata je imala opadajući trend. Početkom tjedna cijena ovog plemenitog metala je blago povećana kao rezultat pojačanih tenzija na relaciji Kina-SAD, te zbog deprecijacije dolara, kao i zbog protesta u gradovima u SAD. Međutim, već narednog dana je došlo do smanjenja cijene zlata jer su se vrijednosti globalnih dioničkih indeksa povećale. U narednim danima je pojačani optimizam na finansijskim tržištima utjecao na dalji rast dioničkih indeksa i smanjenje ulaganja u sigurne investicije, poput zlata. U četvrtak je ECB održala sjednicu na kojoj je implementirala program stimulansa koji je bio veći nego što se očekivalo, a što je utjecalo na rast cijene zlata. Također, očekivanja loših podataka s tržišta rada u SAD dala su dodatni doprinos rastu cijene ovog plemenitog metala. Međutim, u petak su podaci s tržišta rada u SAD bili znatno bolji od očekivanih, te su se investitori usmjerili ka rizičnim investicijama, što je utjecalo na pad cijene zlata. Iznenadjuće dobri podaci na tržištu rada u SAD su pojačali optimizam vezano za oporavak, iako su investitori sada usmjerili pažnju ka sjednici Feda koja se održava 10. lipnja, a na kojoj će se raspravljati o monetarnoj politici. Većina tržišnih sudionika očekuje da će Fed zadržati postojeću monetarnu politiku. Ipak, pojedini ekonomisti očekuju da će na ovom sastanku biti dano više detalja o kompoziciji programa otkupa aktive, kao i da će biti provedene neke diskusije o kontroliranju krive prinosa.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.685,06 USD (1.492,26 EUR). Na tjednoj razini cijena zlata je smanjena za 2,61%.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tijekom proteklog tjedna

